Eques a Servitio Dei

Μία Γνωστική καὶ Ἑρμητικὴ Προσευχὴ Εὐχαριστίας

ἀπὸ τὸν Ἑρμητικὸ διάλογο «Ἀσκληπιός» καὶ τὴν Βιβλιοθήκη Nag Hammadi

Ἀθήνα 2022

Eques a Servitio Dei
Μία Γνωστική καὶ Ἑρμητικὴ Προσευχὴ Εὐχαριστίας
(ἀπὸ τὸν Ἑρμητικὸ διάλογο «Ἀσκληπιός» καὶ τὴν Βιβλιοθήκη Nag Hammadi)

demgpol@yahoo.gr

ISBN: 978-618-5589-14-1

Θεολογία ~ Λειτουργική ~ Λειτουργικὰ κείμενα ~
Ἐσωτερισμός

Περιεχόμενα

Εἰσαγωγή

Ὅπως ἔχουμε τονίσει ἀλλοῦ, ἡ λατρεία τοῦ ἀρχέγονου Χριστιανισμοῦ χαρακτηριζόταν ἀπὸ τὴν ἔκφραση **εὐχαριστίας** πρὸς τὸν Θεῖο Πατέρα γιὰ τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ ποὺ μᾶς προσφέρει, καὶ συγκεκριμένα γιὰ τὴν Θεία Βασιλεία, τὴν ἀθάνατη ζωή, τὴν ὑπερβατικὴ γνώση. Ἡ ἔκφραση εὐχαριστίας δηλώνει **ἀποδοχή**, **χαρὰ** καὶ **πλήρωση** καὶ ἀντιδιαστέλλεται χαρακτηριστικὰ ἀπὸ τὴν μεταγενέστερη λατρεία, ἡ ὁποία ~ ἀντιθέτως ~ γέμει ἀπὸ δεήσεις ἱκεσίας.[1]

Ἡ Προσευχὴ αὐτὴ Εὐχαριστίας συναντᾶται σὲ τρία ἐντελῶς διαφορετικὰ πνευματικὰ περιβάλλοντα:

- Τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ κείμενο διασώζεται στὸν πάπυρο Mimaut, ἕναν ἀπὸ τοὺς «Μαγικοὺς Παπύρους», μεταξὺ μαγικῶν ἐπωδῶν καὶ ἐπικλήσεων.
- Ἡ λατινική του μετάφραση ἀποτελεῖ τὴν κατακλεῖδα τοῦ ἑρμητικοῦ διαλόγου «Ἀσκληπιός».

---

1 Σχετικῶς μὲ τὶς διαφορὲς τῆς λατρείας τῆς ἀποστολικῆς ἐποχῆς ἀπὸ τὴν μεταγενέστερη, βλ.: Eques a Servitio Dei, *Ἀξιολογῶντας τὸν σύγχρονο τρόπο Χριστιανικῆς Λατρείας*, Ἀθήνα 2022, στὴν διεύθυνση:
https://archive.org/details/dgp-differences-final .

- Ἐξ ἄλλου, περιλαμβάνεται στὸν κώδικα VI.7 τοῦ Nag Hammadi.

Τὸ πρῶτο συμπέρασμα ποὺ προκύπτει ἀπὸ τὰ παραπάνω εἶναι ὅτι ἡ προσευχὴ αὐτὴ θὰ πρέπει νὰ ἦταν ἰδιαιτέρως σημαντική, ἀφοῦ υἱοθετεῖται σὲ τρία διαφορετικὰ ἰδεολογικὰ καὶ πνευματικὰ πλαίσια. Στὴν δὲ ἰδιαίτερη εἰσαγωγή της στὴν ἔκδοση τοῦ Robinson[2] διατυπώνεται ἡ ἄποψη ὅτι πιθανότατα πρόκειται γιὰ στοιχεῖο κάποιας ἀνεξάρτητης παραδόσεως.

Τὸ δεύτερο συμπέρασμα εἶναι ἡ παρατηρούμενη διασύνδεση μεταξὺ γνωστικισμοῦ καὶ ἑρμητισμοῦ, ἡ ὁποία ἔχει ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον, ἀφοῦ βλέπουμε ὅτι δὲν περιορίζεται σὲ ἕνα ἐπίπεδο μεταφυσικῆς διδασκαλίας, ἀλλ᾽ ἐπεκτείνεται καὶ στὸ ἐπίπεδο τῆς λατρείας!

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τῆς προσευχῆς, δίδεται ἡ ἑξῆς σημαντικότατη πληροφορία ἀπὸ τὸν γραφέα: *«Ἔχοντας προσευχηθεῖ μ᾽ αὐτὰ τὰ λόγια, ἐναγκαλίσθηκαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ πῆγαν νὰ φᾶνε τὴν ἱερὴ τροφή τους, ἡ ὁποία εἶναι ἀναίμακτη».*[3] Τοῦτο μᾶς λέει σαφῶς ὅτι ἡ προσευχὴ αὐτὴ ἦταν ἐν χρήσει σὲ κάποια μορφὴ τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας.

---

2 Βλ. τὴν βιβλιογραφία στὸ τέλος τοῦ παρόντος.

3 Ἡ διατύπωση αὐτὴ περιέχεται στὸν κώδικα τοῦ Nag Hammadi. Στὴν «Ἀσκληπιὸ» ἡ φράση διατυπώνεται ὡς ἑξῆς: *«Ἔχοντας προσευχηθεῖ ἔτσι, ἂς προχωρήσουμε στὸ δεῖπνο μας, τὸ ἁγνὸ καὶ χωρὶς ζωϊκὰ στοιχεῖα».*

Ἀντλήσαμε τὸ ἀρχαιοελληνικὸ κείμενο ἀπὸ τὴν ἔκδοση τοῦ Scott, ἐπιλέγοντας ἐνίοτε τὶς ἐναλλακτικὲς ἐκδοχὲς κάποιων φράσεων τοῦ κειμένου, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στὶς ὑποσημειώσεις του.

Γιὰ τὴν νεοελληνικὴ ἀπόδοση τῆς προσευχῆς αὐτῆς ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν:

α. Τὸ παραπάνω ἀρχαιοελληνικὸ κείμενο.

β. Τὸ λατινικὸ κείμενο, ἀπὸ τὴν ἴδια ἔκδοση.

γ. Ἡ ἀγγλικὴ μετάφραση ἀπὸ τὴν παραπάνω ἔκδοση.

γ. Ἡ νεοελληνικὴ ἀπόδοση ἀπὸ τὴν ἔκδοση τοῦ Σ. Ἀγουρίδη.

δ. Μία ἀκόμη ἀγγλικὴ μετάφραση, ἀπὸ τὴν ἔκδοση τοῦ James Robinson.

ε. Ἡ γαλλικὴ μετάφραση ἀπὸ τὸν ἱστόποπο: Bibliothèque copte de Nag Hammadi.

Ἡ Προσευχὴ Εὐχαριστίας

Χάριν Σοὶ οἴδαμεν, Ὕψιστε, ψυχῇ πάσῃ καὶ καρδίᾳ πρός Σε ἀνατεταμένῃ,

τῇ γὰρ Σοὶ μόνον Χάριτι τὸ Φῶς τῆς γνώσεώς Σου εἰλήχαμεν, Ἄφραστον Ὄνομα,

τετιμημένον δὲ τῇ τοῦ Θεοῦ προσηγορίᾳ, ὅτι Σὺ μόνος εἶ Κύριος,

καὶ εὐλογούμενον τῇ τοῦ Πατρός, ὅτι πρὸς πάντας καὶ περὶ πάντας τὴν πατρικὴν εὔνοιαν καὶ στοργὴν καὶ φιλίαν, καὶ εἴ τις γλυκυτέραν, ἐνεργείᾳ ἐνεδείξω,

χαρισάμενος ἡμῖν νοῦν, λόγον, γνῶσιν:

νοῦν μέν, ἵνα Σὲ νοήσωμεν,

λόγον δέ, ἵνα Σὲ ἐπικαλέσωμεν,

γνῶσιν δέ, ἵνα Σὲ ἐπιγνόντες καὶ τῷ Φωτί Σου σωθέντες χαίρωμεν.

Χαίρομεν ὅτι Σεαυτὸν ἡμῖν ἔδειξας ὅλον·

χαίρομεν ὅτι ἐν σώμασι ἡμᾶς ὄντας ἀποθεῶσαι ἠξίωσας τῇ Σεαυτοῦ γνώσει.

Χάρις ἀνθρώπου πρὸς Σὲ μία: τὸ Σὸν μέγεθος γνωρίσαι.

Ἐγνωρίσαμέν Σε, ὦ Ζωὴ ἀληθὲς τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς·

ἐγνωρίσαμέν Σε, ὦ Φῶς μόνῃ τῇ νοήσει αἰσθητόν·

ἐγνωρίσαμέν Σε, ὦ Μήτρα παντοφόρε, ἐν Πατρὸς φυτείᾳ κυοῦσα·

ἐγνωρίσαμέν Σε, ὦ τοῦ τὸ πᾶν ἐν πάσι κυοφοροῦντος αἰώνιος διαμονή.

Τούτῳ Σὲ τῷ λόγῳ προσκυνήσαντες τὸν μόνον ἀγαθὸν ὄντα, παρὰ τῆς σῆς ἀγαθότητος μηδεμίαν αἰτήσωμεν χάριν, πλὴν τόδε μόνον: θέλησον ἡμᾶς διατηρηθῆναι ἐν τῇ Σῇ γνώσει καὶ φιλότητι, καὶ τὸ μήποτε σφαλῆναι τοῦ τοιούτου βίου.

Νεοελληνικὴ ἀπόδοση

Σὲ εὐχαριστοῦμε, Ὕψιστε, ἀνατείνοντας πρὸς Ἐσένα ὅλη μας τὴν ψυχὴ καὶ τὴν καρδιά,

διότι μόνον μὲ τὴν δική Σου Χάρη λάβαμε τὸ Φῶς τῆς Γνώσεώς Σου, ὦ Ἄρρητο Ὄνομα,

τὸ ὁποῖον τιμᾶμε προσφωνῶντας Σε «Θεό», διότι Σὺ μόνος εἶσαι Κύριος,

καὶ εὐλογοῦμε ἀποκαλῶντας Σε «Πατέρα», ἐπειδὴ γιὰ ὅλους καὶ σὲ ὅλους ἐπιδεικνύεις ἐμπράκτως πατρική ~ ἐὰν ὄχι ἀκόμη γλυκύτερη ~ εὔνοια, στοργὴ καὶ ἀγάπη.

Μᾶς χάρισες νοῦ, λόγο καὶ γνώση:

νοῦ, γιὰ νὰ Σὲ νοοῦμε,

λόγο, γιὰ νὰ Σὲ ἐπικαλούμασθε,

γνώση, γιὰ νὰ Σὲ γνωρίζουμε καὶ ἐν τῷ Φωτί Σου νὰ χαιρόμασθε γιὰ τὴν σωτηρία μας.

Χαιρόμασθε, διότι μᾶς ἐπέδειξες ὁλόκληρο τὸν Ἑαυτό Σου.

Χαιρόμασθε, διότι μᾶς ἀξίωσες νὰ θεωθοῦμε διὰ τῆς Γνώσεως τοῦ Ἑαυτοῦ Σου, ἐνόσῳ εἴμασθε ἀκόμη στὸ σῶμα.

Μία εὐχαριστία μπορεῖ νὰ Σοῦ προσφέρει ὁ ἄνθρωπος: τὸ νὰ γνωρίζει τὸ Μεγαλεῖο Σου!

Σὲ γνωρίσαμε, ἀληθινὴ Ζωὴ τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς!

Σὲ γνωρίσαμε, Μήτρα παντοφόρε, ποὺ κυοφορεῖς μέσα στὴν φυτεία τοῦ Πατέρα!

Σὲ γνωρίσαμε, αἰωνιότητα Ἐκείνου ὁ ὁποῖος κυοφορεῖ τὰ πάντα ἐν πάσι!

Μ’ αὐτὰ τὰ λόγια προσκυνῶντας Ἐσένα, τὸν μόνον Ἀγαθό, δὲν ζητᾶμε ἄλλη χάρη ἀπὸ τὴν ἀγαθότητά Σου παρὰ μόνον τὴν ἑξῆς: εὐδόκησε νὰ διατηρηθοῦμε ἐν τῇ γνώσει καὶ τῇ ἀγάπῃ Σου, καὶ νὰ μὴν ἐκπέσουμε ποτὲ ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴν ζωή.

Πρακτικὲς Ὁδηγίες

«Πάντα δὲ δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε» *(Νὰ δοκιμάζετε τὰ πάντα καὶ νὰ κρατᾶτε ὅ,τι εἶναι καλό)* [Α΄ Θεσσ. 5.21].

Μὲ αὐτὸ τὸ πνεῦμα προτείνουμε στὸν πεπειραμένο ἐσωτεριστὴ τὴν ἀξιοποίηση αὐτῆς τῆς προσευχῆς, στὸ πλαίσιο τῆς τελέσεως τοῦ ἀρχέγονου, ἀποστολικοῦ μυστηριακοῦ τύπου τοῦ Ἄρτου καὶ τοῦ Οἴνου, ὡς ἑξῆς:[4]

Ἀφοῦ ἐπικαλεσθεῖ τὴν Θεία Βασιλεία (σελ. 47)[5] ἐκφωνεῖ τὴν παροῦσα προσευχὴ εὐχαριστίας. Κατόπιν προχωρεῖ κατ' εὐθεῖαν στὴν Ἑτοιμασία τῶν Θείων Δώρων (σελ. 51)[6] καὶ συνεχίζει πλέον ἀπὸ τὸ σημεῖο ἐκεῖνο.

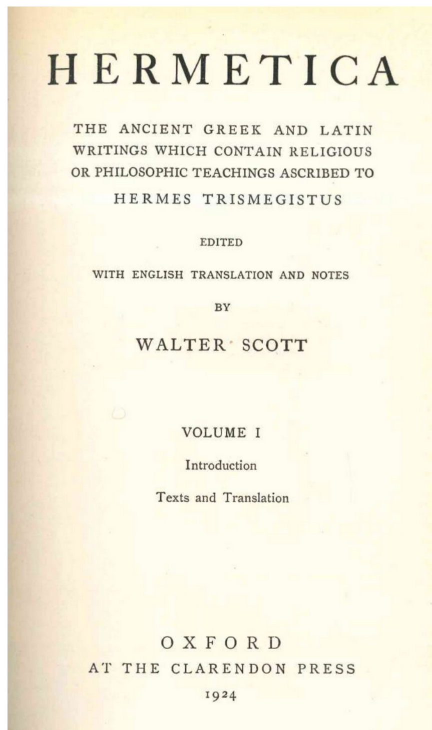
4 Παραπέμπουμε τὸν ἀναγνώστη στὸ β΄ μέρος τοῦ βιβλίου μας *Ἀναζητῶντας τὴν ἀρχέγονη Θεία Λατρεία.*

5 Βλ. τὴν προηγούμενη ὑποσημείωση.

6 Ὁμοίως.

Παράρτημα

Παραθέτουμε τὶς σελίδες μὲ τὸ λατινικὸ καὶ τὸ ἀρχαιοελληνικὸ κείμενο, καθὼς καὶ τὴν ἀγγλικὴ μετάφραση, ἀπὸ τὴν παρακάτω ἔκδοση:

HERMETICA

THE ANCIENT GREEK AND LATIN WRITINGS WHICH CONTAIN RELIGIOUS OR PHILOSOPHIC TEACHINGS ASCRIBED TO HERMES TRISMEGISTUS

EDITED

WITH ENGLISH TRANSLATION AND NOTES

BY

WALTER SCOTT

VOLUME I

Introduction

Texts and Translation

OXFORD

AT THE CLARENDON PRESS

1924

41 b 'Gratias tibi ⟨agimus⟩, summe, exsuperantissime; tua enim gratia tantum sumus cognitionis tuae lumen consecuti.
Nomen sanctum,
et honorandum nom*in*⟨e di⟩v⟨i⟩n*o*, quod solus d*o*⟨min⟩us es,
⟨e⟩t benedicendu*m* religione paterna, quoniam omnibus paternam pietatem et *dilect*ionem et amorem, et quaecumque est dulcior efficacia, praebere dignaris,
condonans nos sensu, ratione, intellegentia:
sensu, ut te cognoverimus;
ratione, ut te suspicionibus indagemus;
cognitione, ut te cognoscentes [[gaudeamus]] ac *l*umine salvati tuo ⟨⟨gaudeamus⟩⟩.
Gaudemus quod te nobis ostenderis totum;

1 agimus *addidit Reitzenstein* 4 nomine divino *scripsi*: nomen unum ω: nomine *Reitz.* 4–5 quod solus dominus es, et benedicendum *scripsi*: quo solus deus est benedicendus ω 6 dilectionem *Eitrem*: religionem ω 8 condonans *GLF*: condonas *BMP* 11 lumine *scripsi*: numine ω

Cap. 41 b ('Gratias tibi' etc.):—Papyrus magicus Mimaut (Louvre 2391) vv. 284–302; transcripsit Reitzenstein, *Archiv f. Religionswissenschaft* vii (1904), p. 393 sq. Prius ediderant Wessely, *Denkschr. der k. Akad. der Wissensch.*, *Philol.-hist. Classe* xxxvi, Wien, 1888, Abt. 2, p. 145 sq.: Reitzenstein, *Poimandres*, 1904, pp. 151–157. Denuo edidit Reitzenstein, *Die hellenist. Mysterienrel.*, 1910, p. 113 sq. Nuper recognovit S. Eitrem, *Les Papyrus magiques grecs de Paris* (*Videnskapsselskapets Skrifter II. Hist.-filos. Klasse*, 1923, No. 1), Kristiania, p. 34 sq.

(χ)άριν[1] σοὶ οἴδαμεν, ⟨ὕψιστε,⟩[2] ψυχῇ πάσῃ καὶ καρδίᾳ[ν]
πρός (σε) ἀνατεταμένῃ[ν]·[3]
⟨τῇ γὰρ σῇ μόνον χάριτι τὸ φῶς τῆς γνώσεώς σου εἰλήχαμεν.⟩[4]
⟨- - -⟩ ἄφραστον ὄνομα ⟨- - -⟩,
τετιμημένον ⟨δὲ⟩ (τῇ)[5] τοῦ θεοῦ προσηγορίᾳ, ⟨ὅτι σὺ μόνος εἶ κύριος,⟩
καὶ εὐλογούμενον τῇ τοῦ (πατρ)όϲ, ὅτ(ι)[6] π(ρὸ)s πάντας καὶ περὶ πάντα[s][7] πατρικὴν (εὔ)νοιαν[8] καὶ στοργὴν καὶ φιλίαν, καὶ εἴ τι⟨s⟩ γλυκυτέ(ρα)[ν], ἐνεργ(είᾳ) ἐν⟨ε⟩δ⟨ε⟩ίξω,[9]
χαρισάμενος ἡμῖν[10] νοῦν, (λόγ)ον,[11] γνῶσιν·
νοῦν μέ⟨ν⟩,[12] ἵνα σὲ νοήσωμεν,
λόγον ⟨δέ⟩, (ἵν)α[13] σὲ ἐπικαλέσωμεν,
γνῶσιν ⟨δέ⟩,[14] ἵνα σὲ ἐπιγνό⟨ντες καὶ τῷ φωτί σου σωθέντες χαί⟩ρωμεν.
χα(ίρομε)ν ὅτι[15] σεαυτὸν ἡμῖν ἔδ⟨ε⟩ίξας ⟨ὅλον⟩·[16]

'We thank thee, O thou Most High[1], with heart and soul wholly uplifted to thee; 41 b

for it is by thy grace alone that we have attained to the light,[2] and come to know thee.

We thank thee, O thou whose name no man can tell,

but whom men honour by the appellation 'God', because thou alone art Master,

and bless by the appellation 'Father', because thou hast shown in act[3] toward all men and in all things loving-kindness and affection such as a father feels, nay, yet sweeter than a father's;

for thou hast bestowed on us mind, and speech, and knowledge:

mind, that we may apprehend thee;

speech, that we may call upon thee;

and knowledge, that having come to know thee, and found salvation in the light thou givest, we may be filled with gladness.

We are glad because thou hast revealed thyself to us in all thy being;

[1] *Exsuperantissime* might stand for ὑπεροχώτατε; but perhaps it is an alternative translation of ὕψιστε.

[2] *Tantum* = μόνον? Or *tantum lumen* = τοσοῦτον φῶς, 'this great light'?

[3] The translator must have read ενεργεια (*efficacia*) as a nominative.

---

[1] χάριν *Wessely* | [2] ὕψιστε *add. Reitz.* | [3] ψυχῇ πάσῃ καὶ καρδίᾳ πρός σε ἀνατεταμένῃ *scripsi*: ψυχη πασα και καρδιαν προς . . ανατεταμενην *Pap.*: *om. Reitz.* 1910 | [4] ⟨τῇ γὰρ σῇ μόνον - - - εἰλήχαμεν.⟩ *addidi*: ⟨σῇ γὰρ χάριτι τοῦτο τὸ φῶς τῆς γνώσεως ἐλάβομεν⟩ *add. Reitz.* | [5] τῇ *Reitz.* | [6] τῇ τοῦ πατρός, ὅτι πρὸς *scripsi*: τῇ τοῦ πατρὸς ⟨προσκλήσει⟩, ὅτι πρὸς *Reitz.*: τη του . . ọụ ọσ̣ . π . . s *Pap*, *teste Reitz.* τη του . . ου οσ . πρ̣ . *Pap.*, *teste Eitrem.* (*Nescio an magus perperam scripserit* θεοῦ *pro* πατρός, *et* ὅσῳ (?) *pro* ὅτι) [7] καὶ περὶ πάντα *scripsi*: και προς παντας *Pap.*: καὶ πρὸς πάσας *Reitz.* | [8] εὔνοιαν *Wessely* | [9] καὶ εἴ τις γλυκυτέρα, ἐνεργείᾳ ἐνεδείξω *scripsi*: και επιγλυκυτα . . ṿ ενεργ . . . ενδιξω *Pap.*, *teste Eitrem*: καὶ ἐπιγλυκυτάτην ἐνέργειαν ἐνεδείξω *Reitz.* | [10] ἡμῖν *Reitz.*: ὑμῖν *Pap.* | [11] λόγον *Reitz.* | [12] μὲν *Reitz.* | [13] δέ, ἵνα *Reitz.* | [14] δέ *add. Reitz.* | [15] ἐπιγνόντες καὶ τῷ φωτί σου σωθέντες χαίρωμεν. χαίρομεν ὅτι *scripsi*: ἐπιγνωσωμεν χα . . . . . ν οτι *Pap.*, *teste Eitrem*: ἐπιγνόντες χαίρωμεν. ⟨σωθέντες ὑπὸ σοῦ⟩ χαίρομεν ὅτι *Reitz.* | [16] ἔδειξας ⟨ὅλον⟩ *Reitz.*

gaudemus quod nos in corporibus sitos aeternitat*e* ⟨tua⟩ fueris consecrare dignatus.
Haec est enim humana sola gratulatio, cognitio maiestatis tuae.
Cognovimus te, [et] ⟨o⟩ lumen maximum solo intellectu sensibili⟨um⟩;
*cognov*imus te, o vitae ⟨humanae⟩ vera vita.
⟨⟨Cognovimus te⟩⟩, o ⟨matrix⟩ [naturarum] ⟨rerum⟩ omnium fecunda, ⟨. . .⟩ praegnatio;
cognovimus te, ⟨o⟩ totius naturae [tuo] conceptu plenissim⟨a⟩e [[cognovimus te]] aeterna perseveratio.
In omni enim ista oratione adorantes ⟨te solum⟩ bonum, bonitatis tuae hoc tantum deprecamur, ut nos velis servar*i* perseverantes in amore cognitionis tuae, et numquam ab hoc vitae genere separari.

'Haec optantes convert*a*mus nos ad puram et sine animalibus cenam.'

1 aeternitate tua *scripsi*: aeternitati ω: *fortasse* aeterna vita tua 5 et *om. F*: *seclusit Thomas* | sensibilium *scripsi*: sensibili ω 7 cognovimus *scripsi*: intellegimus ω | *Fortasse* o vita vera ⟨humanae⟩ vitae 8 cognovimus te *huc transposuit Reitz.* 9 *Fortasse* ⟨per patris im⟩praegnatio⟨nem gravida⟩ 10 plenissimae *Reitz.*: plenissimū (u *in rasura man. post.*) *B*: plenissime *cett.* 13 *Fortasse* te precamur | servari *scripsi*: servare ω 16 convertamus *scripsi*: convertimus ω

χαίρομεν ὅ(τι ἐν π)λάσμασιν[17] ἡμᾶς ὄντας ἀποθεῶ⟨σαι ἠξίω⟩(σ)ας[18] τῇ σεαυτο(ῦ . . . . .)ι.[19]
χάρις ἀνθρώπου πρὸς σὲ μ(ία) τὸ ⟨σὸν μέγεθος⟩ γνωρίσαι.[20]
ἐγν(ωρίσαμ)έν ⟨σε⟩, ὦ ⟨ζωὴ ἀληθὲς⟩ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς·
(ἐ)γνωρίσαμε(ν, ὦ φῶς) ⟨μεγίστον⟩ ⌜ἁπάσης γνώσεως⌝.[21]
ἐγνωρίσ⟨α⟩μέν ⟨σε⟩, ὦ[ν][22] μήτρα (παντοφ)όρε[23], ἐν π(α)τρὸς φυτ⟨ε⟩ίᾳ[24] ⟨κυοῦσα⟩·
ἐγνω⟨ρί⟩σαμεν, ὦ ⟨τοῦ τὸ πᾶν ἐν⟩ στά(σει κυ⟨κλ⟩ο)φοροῦντος[25] αἰώνιος διαμονή.
⟨τ⟩ούτῳ σὲ τ(ῷ λόγῳ)[26] προσκυνήσαντες ⟨τὸν μόνον ἀγαθὸν ὄντα, παρὰ τῆς σῆς ἀγαθότητος⟩ μ(η)δεμίαν αἰτήσωμεν (χάριν πλὴν) ⟨τόδε μόνον⟩· (θ)έλησον[27] ἡμᾶς δια(τ)ηρηθῆναι ἐν τῇ σῇ γν(ώ)σ(ει καὶ φιλό)τητ(ι, καὶ) [τὸ] μή⟨ποτε⟩ σφαλῆναι[28] τοῦ τοιούτου (βίου).[29]

we are glad because, while we are yet in the body, thou hast deigned to make us gods by the gift of thine own eternal life.

Man can thank thee only by learning to know thy greatness.

We have learnt to know thee, O thou most brightly shining light of the world of mind;[1]

we have learnt to know thee, O thou true life of the life of man.[2]

We have learnt to know thee, O thou all-prolific Womb, made pregnant by the Father's begetting[3];

we have learnt to know thee, O thou eternal constancy of that which stands unmoved, yet makes the universe[4] revolve.

With such words of praise do we adore thee, who alone art good; and let us crave from thy goodness no boon save this: be it thy will that we be kept still knowing and loving thee, and that we may never fall away from this blest way of life.[5]

'Having prayed thus,[6] let us betake ourselves to a meal unpolluted by flesh of living things.'[7]

[1] *Solo intellectu sensibilium* = τῶν νοητῶν.

[2] This and the preceding clause are interchanged in the Greek as given in the Papyrus.

[3] *Praegnatio* (or *impraegnatio*) = φυτεία. [4] *Totius naturae* = τοῦ παντός?

[5] I.e. the bliss which is enjoyed by those who know and love God, and which Hermes and his pupils are now enjoying.

[6] Probably an aorist participle in the Greek. [7] *Animalia* = ἔμψυχα.

| 17 ὅτι ἐν πλάσμασιν *Eitrem* (ο . . . . . λασμασιν *Pap.*, *teste Eitrem*) : ὅτι ἐν σώμασιν *Reitz.* | 18 ἀποθεῶσαι ἠξίωσας *scripsi* : ἀπεθέωσας *Reitz.* : απ . θεω . ας *Pap.*, *teste Reitz.* : αποθεω . ας *Pap.*, *teste Eitrem* | 19 σεαυτοῦ θέᾳ *Reitz.* : σεαυτοῦ δυνάμ⟨ε⟩ι *vel* θελήσ⟨ε⟩ι *Eitrem*. *An* σεαυτοῦ αἰωνι⟨ότητι⟩ *vel* αἰωνί⟨ῳ ζωῇ⟩? | 20 πρὸς σέ, σοῦ τὸ μέγεθος γνωρίσαι *Reitz.* : προς σε μετα̣ γνωρισαι *Pap.*, *teste Reitz.* : προς σε μ . . το̣ . νωρισαι *Pap.*, *teste Eitrem* | 21 ἐγνωρίσαμέν σε, ὦ φῶς μόνῃ τῇ νοήσει αἰσθητόν (= solo intellectu sensibile) *Reitz.* : . γνωρισαμε . . . . . απασης γ̣νωσεως *Pap.*, *teste Eitrem*. *Num scribendum* ἐγνωρίσαμέ⟨ν σε, ὦ λ⟩α⟨μ⟩πὰς ⟨μεγίστη τ⟩ῆς γνώσεως (*vel* τῶν νοητῶν)? | 22 ἐγνωρίσαμέν σε, ὦ *Reitz.* : εγνωρισμενων *Pap.* | 23 μήτρα παντοφόρε *scripsi* : μήτρα κυοφόρε ⟨πάντων⟩ *Reitz.* : μητρα . . . . . . ορε *Pap.*, *teste Eitrem* | 24 ἐν πατρὸς φυτείᾳ *scripsit Reitz.*, *sed ad sequentia transposuit* : εμ π̣ . τρυς φυτιαι *Pap.*, *teste Reitz.* : ε μ̣ητρος φυτιαι *Pap.*, *teste Eitrem* | 25 ὦ τοῦ τὸ πᾶν ἐν στάσει κυκλοφοροῦντος *scripsi* (*pro quo legisse puto interpretem Latinum* ὦ τοῦ παντὸς ἐν πᾶσι κυοφοροῦντος) : ωσ̣τα . . . . . . φορου . τος *Pap.*, *teste Eitrem* : ὦ τοῦ κυοφοροῦντος ⟨⟨ἐν πατρὸς φυτείᾳ⟩⟩ *Reitz.* | 26 τούτῳ σὲ τῷ λόγῳ *scripsi* : ουτος ου . . . . . *Pap.*, *teste Eitrem* : οὕτως οὖν σε *Reitz.* | 27 μηδεμίαν αἰτήσωμεν χάριν πλὴν (*vel* εἰ μὴ) τόδε μόνον· θέλησον *scripsi* : μ . δεμιαν ητησαμεν . . . . ελησον *Pap.*, *teste Eitrem* : οὐδεμίαν ᾐτήσαμεν δέησιν ⟨παρὰ τῆς σῆς ἀγαθότητος (?)⟩, πλὴν θέλησον *Reitz.* | 28 ἐν τῇ σῇ γνώσει καὶ φιλότητι, καὶ μήποτε σφαλῆναι *scripsi* : εν τη ση γν . σ̣ . . . . τηι̣ . . . . το μη σφαληναι *Pap.*, *teste Eitrem* : ἐν τῇ σῇ γνώσει, παραιτηθεὶς τὸ μὴ σφαλῆναι *Reitz.* : ἐν τῇ σῇ γνώσει τῇ ἁγιωτάτῃ (?) πρὸς (?) τὸ μὴ σφαλῆναι *Eitrem* | 29 τοιούτου βίου *scripsi* : τοιούτου γένους τοῦ βίου *Reitz.*

Βιβλιογραφία

Ἔργα:

Walter Scott, Hermetica, vol. 1, Oxford 1924.

James Robinson, The Nag Hammadi Library, Harper San Francisco, 1990.

Σάββα Ἀγουρίδη, Χριστιανικὸς Γνωστικισμός, Ἄρτος Ζωῆς, Ἀθήνα 2004.

Ἱστότοπος:

Bibliothèque copte de Nag Hammadi, στὴν διεύθυνση: https://www.naghammadi.org/traductions

Ἄλλα ἔργα τοῦ Eques a Servitio Dei στὸ διαδίκτυο

(ebooks ἐλεύθερα γιὰ καταφόρτωση)

❧ *Ἀξιολογῶντας τὸν σύγχρονο τρόπο Χριστιανικῆς Λατρείας*

Μελέτη τῆς ἀποστολικῆς θείας λατρείας ἀπὸ *ἐννέα* διαφορετικὲς πλευρές, ἀντιπαραβάλλοντας κάθε φορὰ τὴν πρακτικὴ τῆς ἀρχέγονης λατρείας μὲ τὴν ἀντίστοιχη σημερινή, διαπιστώνοντας καὶ τονίζοντας τὶς ὅποιες διαφορές μεταξύ τους, μὲ κύριο γνώμονα *τὴν ἀποτελεσματικότητα*.

https://archive.org/details/dgp-differences-final

❧ *Ὁδηγίες γιὰ τὴν τέλεση τοῦ Ἀρχέγονου Μυστηριακοῦ Τύπου τοῦ Ἄρτου καὶ τοῦ Οἴνου*

Ἕνα σύντομο κείμενο μὲ ἐπεξηγηματικὲς ὁδηγίες καὶ ἔγχρωμες φωτογραφίες, ποὺ ἔρχεται ὡς συμπλήρωμα τοῦ βιβλίου μας: ***Ἀναζητῶντας τὴν Ἀρχέγονη Θεία Λατρεία***. τὸ ὁποῖον διατίθεται στὰ βιβλιοπωλεῖα.

https://archive.org/details/dgp-instructions

❧ *Missa Mystica Alexandrina (Ἀναθεωρημένο Ἀλεξανδρινὸ Τυπικό)*

Πρόκειται γιὰ τὴν λεγομένη ἀλεξανδρινὴ θεία λειτουργία (ἢ ἀλλιῶς, ἀρχαία λειτουργία τοῦ ἁγίου Μάρκου), *μεταφρασμένη στὴν νέα ἑλληνική*, στὴν ὁποίαν τὰ δύο μακροσκελέστατα τμήματα δεήσεων ἔχουν ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ κάποιες σύντομες καὶ ἑστιασμένες προσευχὲς ποὺ ἐκφράζουν μία βαθύτερη καὶ οὐσιαστικότερη πνευματικότητα.

https://archive.org/details/dgp-missa-mystica-final-v-4

❧ *Τὸ Εὐχολόγιο τοῦ Σεραπίωνος*

(ἐπιμέλεια: Eques a Servitio Dei)

https://archive.org/details/serapion-sacrament-final